

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับตัวอย่าง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 แห่ง ประกอบไปด้วย ฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และฝ่ายสภา ในประเด็นของการนำเอาคุณธรรมตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ รวมถึงการประเมินการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนร่วมด้วยจากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ระดับของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นของ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในฝ่ายผู้บริหารมาก มีการประยุกต์ใช้มากที่สุด ได้แก่ อบต.บ้านกลาง อบต.แม่ท่าช้าง อบต.น้ำแพร่ อบต.มะขุนหวาน และ อบต.กุดช้าง รองลงมาคือระดับของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของฝ่ายผู้ปฏิบัติงานและฝ่ายสภาตามลำดับจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ในการพัฒนาต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีให้ตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดที่เป็นตัวแทนของตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายผู้ปฏิบัติงานและฝ่ายสภาทำการพิจารณา และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าคะแนนของผลการประเมิน ระดับของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแทนของ อบท. ทุกแห่งยอมรับในระดับของผลการประเมินจากการนำเอาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทนและความขยันหมั่นเพียร และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จนส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นของแนวทางการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัด
เชียงใหม่ ได้แก่ 1) ประเด็นของความซื่อสัตย์สุจริตกับการเสาะแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง
และพวกพ้อง การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะ
กำหนดมาตรการในการปฏิบัติให้ชัดเจน กล่าวคือ ไม่ให้ผู้บริหารหรือฝ่ายปฏิบัติงานที่มีตำแหน่ง
หน้าที่ในระดับหัวหน้าเข้ามายุ่งเกี่ยวกับโครงการเพื่อ กิจกรรมที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชุมชน
มีบทบาทเฉพาะเป็นที่ปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีตัวแทน
ของชาวบ้านที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ และพิจารณา
เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนเป็นสำคัญดังกล่าว 2) ควรมีการปลูกจิตสำนึกของ
การมีคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่ายใน อปท.
ให้เข้าใจถึงการดำเนินงานที่เน้นความซื่อสัตย์สุจริต ว่าจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อตนเอง
ต่อชุมชน โดยฝ่ายผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการนำเอาคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตเข้ามาใช้ในการ
ดำเนินงาน ให้มากขึ้นเป็นการปฏิบัติงานตรงต่อเวลา มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารทุกอย่างให้กับ
ผู้ปฏิบัติงานชุมชน ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้กับชุมชน ไม่กระทำการใดๆ ที่หลอกลวง
ประชาชน อีกทั้งในการทำการแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจะทำเฉพาะแผนที่ทาง
อปท. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจะไม่ใช้วิธีรับปากหรือสัญญาที่จะทำให้กับชุมชน แต่กลับไม่
ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับชุมชน 3) ควรเพิ่มคุณธรรมของความอดทนและขยันหมั่นเพียร โดย
ฝ่ายผู้ปฏิบัติงานควรมีการนำเอาคุณธรรมด้านนี้มาใช้ในการทำงานให้มากขึ้น โดยการพัฒนา
โครงการ กิจกรรมในการช่วยเหลือ ชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมเยียนชาวบ้าน
เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีการเปิดรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนคำวิจารณ์ของเสียงส่วนน้อยในที่
ประชุม 4) มีการนำเอาคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แจ้งใช้กับการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น โดยใน
ฐานะของฝ่ายบริหารการสนับสนุนคุณธรรมในการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเอง จัดหาสวัสดิการที่เป็น
ประโยชน์แก่ลูกน้องเพิ่มขึ้นเป็นต้น

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย “เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของ
ท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3” ได้บทสรุปเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาต้นแบบการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยความสำเร็จของการพัฒนาต้นแบบของ
ท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้จำเป็นที่ อปท. ต้องมีการบริหารจัดการโดยอาศัยคุณธรรมตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวนำและกำกับการทำงานเพราะหาก อปท. สอดคล้องกับแนวคิดของ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) ที่เน้นการใช้คุณธรรมตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จะทำให้การดำเนินงานเกิดความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ ขณะเดียวกันการสร้างความสุขทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งทำให้ชุมชนมีความสุขซึ่งทางนักวิจัยได้ทำการ ระดมสมอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนของชุมชนเกี่ยวกับการสร้างความสุขทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนในชุมชนจากการทำงานร่วมกันกับอปท. โดยคำตอบที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพบว่าองค์ประกอบที่สร้างความสุขให้กับชุมชนได้แก่ 1) การมีเพื่อนบ้านที่ดี 2) การมีครอบครัวอบอุ่น 3) สังคมและชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4) ชุมชนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5) การสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) คนในชุมชนมีคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริต 7) การมีผู้นำชุมชนเป็นคนดีมีคุณธรรม 8) เด็กและเยาวชนมีความประพฤติดี มีความกตัญญูและรักในถิ่นเกิด 9) เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้ศึกษาต่อ 10) มีกองทุนช่วยเหลือคนในท้องถิ่น เช่น คนว่างงาน เด็ก คนชรา 11) การได้รับการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมจากรัฐบาล 12) คนในชุมชนปลื้มใจและไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม 13) สามารถเลี้ยงดูลูกหลานให้ได้อย่างพอเพียง 14) ผู้นำในท้องถิ่นมีความสามัคคี มุ่งมั่นตั้งใจ ในการพัฒนาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 15) การมีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ 16) คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองได้ 17) ครอบครัวพออยู่พอกิน 18) การไม่มีหนี้สิน 19) การมีอาชีพที่มั่นคงสุจริต 20) การมีเงินออมเก็บไว้ในอนาคต 21) คนในชุมชนสุขภาพอนามัยแข็งแรง 22) ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่มีความสะอาด และมีสาธารณูปโภคที่ดีและครบครัน ทั้งนี้ตัวชี้วัดของความสุขที่นักวิจัยค้นพบนั้นเกิดจากการที่ชุมชนอยู่ดีมีสุข ที่ขึ้นอยู่กับตนเองและการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพึ่งพิง อปท. ทั้งนี้องค์ประกอบที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2548) ได้กำหนดไว้มีเพียง การมีสุขภาพ การมีครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ สังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเท่านั้น

ในขณะเดียวกันสำหรับ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งยั่งยืนได้ด้วยชุมชนเอง เกิดเป็นต้นแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับ Denthardt (2003) ซึ่งให้ความสำคัญกับประชาชน โดยเห็นว่าประชาชนเป็นผู้มีคุณค่า ไม่ใช่แค่ผลิตผล หน่วยงานของรัฐจะประสบผลสำเร็จได้ หากดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างการเป็นผู้นำร่วมกับประชาชนบนพื้นฐานของความเคารพประชาชน เช่นเดียวกับสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549) ที่ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า

ประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลโดยประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดเกณฑ์ในการประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยนี้พบว่า ต้นแบบของการพัฒนาครั้งนี้มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการติดตามและการประเมินผล ซึ่งชุมชนโดยทั่วไปทำได้น้อยมาก ดังนั้นอาจให้ อบต. มีการบริหารจัดการที่เป็นต้นแบบของการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านนี้ให้มากขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

- 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการนำเอาคุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้มากขึ้นโดยสอดคล้อง คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นสำคัญ ให้ฝ่ายผู้บริหารและ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน และต่อผู้อื่น อบต. ต้องส่งเสริมกระตุ้นโดยการ สร้างจิตสำนึกให้คนในองค์กรเข้าถึงคุณธรรม ผ่านการดำเนินงานภายใต้โครงการ และกิจกรรมต่างๆ จึงจะเป็นการเสริมความมีคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับ อบต. ได้อย่างแท้จริง
- 2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความต้องการที่จะยกระดับการบริหารจัดการองค์กรจากต้นแบบการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สูงขึ้น ควรศึกษาถึงวิธีการยกระดับการบริหารจัดการจากต้นแบบของงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำไปปรับและประยุกต์ใช้กับองค์กรของตนเอง
- 3) หน่วยงานอื่นที่ไม่ได้เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน สามารถนำวิธีการพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาวะแวดล้อมของการทำงานขององค์กรได้